

אור ההליכות

לקי

הליכות עם ישראל

גליון חודש תשרי
ה'תשע"ה
גליון מס' 84

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4, קרית אונו, ת.ד. 211, מיקוד: 55100
בשיתוף: "אורות יצחק", גרעין תורני קהילתי - מודיעין

מ"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

ייחודו של יום הכיפורים

ממועדים אלה יש תכלית נפרדת, ראש השנה הוא יום של דין וזריקה, אך גם יום-טוב של אכילה, שתייה ותקווה. יום הכיפורים לעומתו, הוא יום של עינוי נפש, תפילות וידיים, ואילו שמחת התורה ובעיקר חג הסוכות נתייחדו לשמחת הלב והנפש "ושמחתם לפני ה' א-לוהיכם". כלומר, לכל אחד ממועדים אלה מהות שונה בתכלית.

לא לחינם קבעה תורת משה שהמועדים הללו יהיו צמודים זה לזה ובסדר שניתן להם, בסדר זה של המועדים התורה בעצם מרמזת לנו על היעד. כלומר, ימים אלה תלויים זה בזה מתוך שאיפה להביאנו אל היעד – אל שמחת הלב והנפש.

גם הרמב"ם, שעליו יש לומר "ממשה עד משה לא קם כמשה" (בפרלמנט בספר מציינים הגויים בהערכה מדי שנה בשנה את יום הולדתו), קיבץ בחיבורו 'משנה תורה' את הלכות שופר סוכה ולולב לחטיבה אחת. ומדוע? לכאורה מה עניין ראש השנה שהוא יום דין ויראה לשמחת חג הסוכות? אלא שהרמב"ם בא ללמדנו כי ראש השנה ויום הכיפורים, בנוסף לחשיבותם בפני עצמם יש להם חשיבות נוספת בהיותם אמצעי לתכלית – לשמחה בתורה ובחג הסוכות!

תורתנו תורת חיים מדריכה אותנו לאושר ולשמחה, תחינות המועדים נועדו לשבר את מידותינו הרעות, לחבר אותנו זה לזה ולזכנו לקבלת שמחה אמיתית ואושר עמוק ובר קיימא. לאחר שנטהרנו ממעשינו הרעים ומהזיונות הדמיוניים, הוכשרנו למעשה להכיל את שמחת הלב והנפש, שמחה עמוקה ופנימית שכל כך מבוקשת בדורנו. ולכן, גם אלה שרחוקים מתורה ומצוות מוצאים עוגן רוחני ביום הכיפורים בהכשירו את הלבבות לקבלת אושר ושמחה.

יהי רצון שנזכה להפיק מהמועדים הבאים לקראתנו את היעדים הטמונים בהם, נזכה להרבות אהבה ואחוה שלום ורעות, ובזאת נכין את רוחנו לשמחה שתמלא את לבנו באושר נפלא ומופלא.

להרהר במהלך הצום בתכלית הצום ובייעודו, מדוע הורה לנו הקב"ה לצום ביום זה. ייתכן ותעלה במחשבתו הידיעה שאמר לו פעם רופא תזונתי, שלצום מדי פעם זה בריא לגוף הואיל והגוף מתנקה מרעלים שהצטברו במערכת העיכול, זה הסבר שעשוי להניח את דעתו. ברם, תכלית הצום המרכזית היא לנקות את נפש האדם מרעליה! כלומר, אדם שהתחבר למסורת אבותיו ואבות אבותיו ביום יחיד ומיוחד זה, בא לבית הכנסת, וצם כדת וכדין, יחוש לקראת סוף הצום את חולשת הגוף ושקטת התאוות. במצב של חולשה גופנית שנובעת מריסון תאוות האכילה, שאר מידותיו הרעות של האדם נחלשות אף הן. אם היתה לאדם נטיה לכעס, לקנאה, לחמדנות או להוללות, הרי שבשלהי הצום היא שוככת, והאדם מוצא את עצמו רגוע ושקול נינוח ושל.

תחושה זו נועדה ללמד אותנו שמקור יצרנו ותאוותינו הוא בגופנו, ולעתים, כדי לשוב אל שכלנו ולהשתלט על תאוותינו, עלינו להתנתק מתאוות גופניות כדי להגיע לתובנות אמיתיות. הקב"ה נתן לנו בחירה בין טוב לרע, ונתן לנו תורת חיים שבקיומה נכונה האדם יצלח את מלחמת היצר, יגבר עליו, וינהל חיים תקינים, מאוזנים ומאושרים.

צום הכיפורים משמש כתמרור לאדם שמזהירו מלשגות אחר תאוותיו ויצריו, ומחנכו כיצד עליו לרסנם באמצעות הפעלת שיקול דעת שיביאו לתובנות אמיתיות וממילא לבחירה הנכונה בחיים – "ובחרת בחיים".

יום הכיפורים הוא יום של אחדות, יום נפלא ומיוחד שבו כולנו מתחברים זה לזה. בליל כיפורים עם ישראל מגיע בהמוניו לבתי הכנסיות, מתחברים זה לזה בידדות ובאחוה ומברכים זה את זה בחתימה טובה. ועולה השאלה, מה נשתנה יום זה מכל הימים? מה מייחד אותו להיות יום רצוי ומקובל על כל פלגי העם?

יום של התפייסות

תשובה אחת לשאלה היא שלצד היות יום הכיפורים יום של סליחה ומחילה לפני בורא עולם, הוא גם ובעיקר יום של סליחה ומחילה בין אדם לחברו. "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם" – ה' סולח ומכפר על עבירות שבין אדם למקום בלבד; ברם, על עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר כלל ועיקר! אדם שפשע בחברו, העליבו או עשקו, חייב לשלם לו את חובו ולפייסו, ואם העליבו חייב לבקש ממנו סליחה מקירות ליבו, פעם שנייה ושלישית עד שיתפייס.

אולם, גם על הנפגע לדעת, כי ממידותיו של עם ישראל היא הגמישות והנוחות, האדם צריך ללמד עצמו להיות נוח לרצות וחלילה חלילה לו להידבק במידות הגויים אשר עליהם נאמר "ועברתו שמה נצח" (עמוס א, יא), דהיינו תרבות הנקמה והשנאה שהיא מיסודות מורשתם המשובשת. דת משה לעומת זאת, מחנכת להבנה ולהדדיות; גם אם אדם טעה, וכל אדם טועה, יש לקרב אותו ולהעניק לו את אפשרות החרטה, בקשת הסליחה וחזרה אל חיק הרעות והידידות.

והנה, יום הכיפורים יוצר אפשרות נדירה של התחברות והתפייסות, ומאפשר לאדם שטעה לשוב אל הדרך הנכונה, בתקנו את המעוות ובפייסו את חברו, ובדרך זו, מתעצבת חברה בריאה ומלוכדת שפרטיה יודעים ומבינים כיצד יש להתמודד עם משברים בין-אישיים וכיצד לרומם ולהתרומם מהם למצב של אהבה ואחוה שלום ורעות.

יום ריסון יצרים

תשובה נוספת לייחודיותו של יום הכיפורים נעוצה בעינוי הגוף ומניעתו מאכילה ושתייה. מי שצם עשוי

המרכז העולמי
למשפט התורה

בית מדרש לדיני
ממונות

מכון מש"ה
לחקר משנת
הרמב"ם

מכון תורני
לחקר מנהגי
העדות בישראל

שיעורי תורה
תלמוד תורה
וכלל אברכים

שבטות עיון
וירחי כלה

מפעלים לטיפוח
אהבת ישראל
וארצו

קרנות מחקר
עידוד וחסד

ארגון אשת חיל

העלון מוקדש לזכרו של
ר' חיים ב"ר שמואל חמד
נע"ג
תנצב"ה

נדבת המשפחה

ושבתה הארץ שבת לה' תקציר דיני שביעית

א. מצות השמיטה בזמן הזה מדרבנן לרוב הפוסקים.
ב. אסור לנטוע אילנות 44 יום קודם ראש השנה תשע"ה.
ג. חייב אדם להפקיר את שדהו וגיתו בשנה השביעית. אבל רשאי הוא לשמור שלא ישחיתו העצים.
ד. עבודות האסורות בשמיטה מדאורייתא: זריעה, זמירה, קצירה וזמירה.
ה. שאר מלאכות, איסורן מדרבנן ומותר לעשות מלאכות אלו לקיום האילנות והצמחים בלבד.
ו. ירקות שגדלו בשביעית אסורים באכילה משום ספיחין.
ז. ירקות שגדלו בששית ונכנסו לשביעית – להרמב"ם אסורים מדין ספיחים. לה"ש ולרמב"ן – מותרים לאכלם בשביעית בקדושת שביעית.
ח. תבואה וקטניות, אם הביאו שליש בששית ורביעית בששית וחייבים תרומה ומעשר עני.
ט. פירות האילן הולכים אחר חנטה (שליש גידולם). אם חנטו הפירות בתשע"ד, אע"פ שגדלו בשביעית, הרי הם כפירות ששית וחייבים בתרומה ואין בהם קדושת שביעית.
י. פירות האילן שחנטו בשביעית תשע"ה, מא' תשרי, אע"פ שגדלו בשמינית תשע"ו, הרי הם פירות של שביעית ונוהגים בהם קדושת שביעית.
יא. האתרוג אע"פ שחנט בששית ונלקט בשביעית חייב בתרומה ונוהג בו קדושת שביעית. ואם חנט בשביעית ויצא לשמינית נראה לנהוג בו קדושת שביעית עד ט"ו בשבט. לאחר ט"ו בשבט חייב בתרומה ואין בו קדושת שביעית.
יב. פירות וירקות שגדלו בשמיטה בא"י בשדה של גוי, להרמב"ם יש עליהם קדושת שביעית, כיון שאין הגוי מפקיע מקדושת א"י, אבל אין איסור ספיחין.

יג. פירות וירקות הקדושים בקדושת שביעית דינם לאכילה ולא להפסד ויש לאכלם בדרך שימוש הרגיל כל השנה. כגון תפוז, יבשלים כרגיל ויאכלם, ולא יאכלם חי ללא בישול. או מלפפון, יאכלנו חי ואסור לבשלו.
יד. פירות שביעית אוכלים אותם כל זמן שאותו המין מצוי בשדה. אם פלה מן השדה, חייבים לבער את הפירות. לשטית הרמב"ם, הביעור הוא כילוי, איבוד הפירות לגמרי, ולשטית פוסקים אחרים מפקירו בפני ג' אנשים והוא יכול לזכות בהם. לכן יבולי אוצר בי"ד אסורין אחרי זמן הביעור.
טו. שנת השמיטה משמיטה כל חוב שיש לאדם אצל חברו, ואשר מועד פרעונו הגיע, ולכן תיקנו חז"ל לכתוב פרוזבול כמוסר שטרותיו בל"ד.

הנחיות מעשיות לעבודות בשנת השמיטה

א. נטיעת עצי פרי בשנה הששית מותרת עד ט"ו באב תשע"ד.
ב. צמחי נוי אפשר לשתול עד כ"ט באלול תשע"ד.
ג. מדשאות יש לשתול שלושה חודשים לפני ר"ה, ומרבדי דשא אפשר עד ערב ר"ה.
ד. גיזום עצים – מומלץ לגזום בשנה הששית.
ה. יש לדשן העצים והצמחים בשנה הששית. ואם יש צורך הכרחי להברות עצים וצמחים בשביעית, אפשר לדשן כפי הצורך בלבד ובשינוי.
ו. השקיה בשביעית, רצוי להשתמש במערכת השקיה ממוחשבת ולהשקות כפי הצורך בלבד ובמרווחים גדולים משנים רגילות. ורצוי לערב הדישון עם המים.
ז. עשבים שוטים שגדלים בגינה, יש לרססם בחומר מונע נביטה בשנה הששית.
ח. כיסוח דשא בשביעית, יעשה לפי הצורך על מנת לשמר את הדשא, לקיימו.
ט. עציצים שבתוך הבית, רצוי להניחם על משטח

פלסטיק, אם אין רצפה, ומותר לבצע בהם כל הטיפול הרגיל.
י. גיזום עצים וגדר חיה, כשהענפים מפריעים לכניסה ו/או חשש למזיקים, נחשים וכיו"ב, מותר לגזום. מותר לגזום גם לצורך נוי.

הנוהגים לשטית הרמב"ם, ראוי להם לקנות פירות וירקות מבד"ץ העדה החרדית או מבד"ץ יורה דעה, וזאת מפני שאין להם אוצר ב"ד ולא היתר מכירה. למעט אתרוגים בלבד של השביעית של בד"ץ יורה דעה אוצר בית דין. יבולי גוים עוינים אסורים. יבולי דרום הערבה – מותרים.

שהקב"ה יזכנו לשמור שמיטה כראוי ובקרוב נקיים מדאורייתא וינחנו בדרך האמת והיושר.

יש לזכור שדורנו זכה לדור בארץ ישראל, מה שלא זכו דורות רבים שהתפללו וכספו להגיע לארץ הקודש ולקיים בה מצוות התלויות בארץ, כגון: תרומות ומעשרות, ערלה, נטע רבעי, לקט, שכחה ופאה וכמובן שמיטה וכו'.

השמיטה מצווה יקרה ומאתגרת שבה האדם צריך לנטוש את אדמתו ולא לעבדה, וכל שכן לאלה שמתפרנסים ממנה, אבל התורה צוותה: "והשביעית תשמטנה ונטשתה".

ואם זכינו לכך, חובה עלינו להודות לבורא עולם על שזכינו להיות בארץ ישראל ולקיים את מצוותיה בשמחה, כמו שביארנו לעיל ויפורט עוד במאמרים הבאים בעזרת הרחמן, שיגזור עלינו חיים טובים ובריאות מעליא, ויכתוב כל אחד ואחד בזכות המצוות וקיומן בספר החיים ובספר הזיכרון ובספר מחילה סליחה וכפרה, אכ"ר.

הליכות עם ישראל
בית הכנסת שיבת ציון
שנתנו להפצת שכי החדות האמנה | המרכז העולמי לנשטית התורה

"חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" רמב"ם י"ב

הרינו שמחים להזמין את הציבור הרחב לקיים הקבלת פני רב למורנו ורבנו

הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

שתתקיים א"ה ביום שני ד' חול המועד סוכות י"ט תשרי תשע"ה (13.10.2014) בבית כנסת "שיבת ציון"

רחוב הרב שלום יצחק הלוי 6, קרית אונו.

תזכו לשנים רבות ומועדים טובים!

תפילת מנחה
• שאלות ותשובות וברכת הרב
• תפילת ערבית

מנחה:
הרב ד"ר אליהו אביעד הי"ו

הציבור מוזמן | עזרת נשים פתוחה | כיבוד קל

הליכות עם ישראל
עמותה להפצת ערכי היהדות האמנה
ארגון "אבי דוד" בית הכנסת

הציבור מוזמן ליום עיון במשנת הרמב"ם במסגרת

"הקבלת פני רב"

שיתקיים א"ה ביום ראשון ג' בחשוון סוכות י"ח בתשרי תשע"ה (12.10.14) בבית הכנסת ארגון "אבי דוד", רח' דאן ספור 5, ירושלים

17:00 תפילת מנחה

18:00-17:15 **הרב ד"ר חנואל סרי יצ"ו**
ר"מ בשיבת גבעת שמואל
מניית וקטנות בחינת למצוות

19:05-18:20 **הרב חגי ניר יצ"ו**
רב וחוקר במכון הירושלמי
מקומם של התלמוד הירושלמי בעיני מן הרב קוק זצ"ל

19:50-19:05 **הרה"ג ד"ר רצון ערוסי שליט"א**
רבה של קרית אונו וחבר מועצת הרבנות הראשית
חוקת כשרות וחוקת פסולת של ספר חזקיה

תפילת ערבית

מנחה **ד"ר יוסף צדוק יצ"ו**

כיבוד קל ויש במקום עזרת נשים פתוחה

כוס ברכות ואיחולים
לכבוד ידידנו הנכבד
הרב עמנואל מזרחי
לרגל הסמכתו לרב
יורה יורה

יהי רצון שהקב"ה יהיה בעזרך
וימלא כל משאלות ליבך לטובה
מערכת אור הליכות

לידידי העמותה היקרים
יחיאל ודקלה נגר הי"ו
שפע ברכות לרגל הגיעו לגיל
המצוות של בנם
עמית נ"י

יהי רצון שיעלו מעלה מעלה
בתורה ויראת שמים
מאחלים
מערכת אור הליכות

שבת התבוננות לזוגות נשואים

איש ואישה זכו שכינה ביניהם

מיום חמישי עד מוצש"ק 13-15.11.14 כ"ב חשוון תשע"ה – באכזיב
המחיר לזוג 1190 ₪ בלבד, נותרו מס חדרים!

פרטים: הרב מאיר עפארי-0506682097 אבי חמד-0506576418

פטירת משה רבנו

של הקבורה אלא מטרתו הייתה לעסוק במהותו של מוות זה, וכוונתו לומר שהיה זה אירוע נעלם ונסתר ששום אדם אינו יכול לרדת לעומק הבנתו (שהרי גופו נשאר בתקופתו המלאה לפי הפסוק), וכך גם תיארה אותו המשנה באבות (הה) באומרה שמקום קבורת משה הוא מהדברים שנבראו בין השמשות, כלומר הוא מהאירועים שאינם תואמים את הטבע המוכר לנו אלא הם כאילו חורגים מחוקיותו הרגילה של העולם בשל תנאי שקבע הקב"ה בעולם בטרם סיים לכוורו והשליט בה את חוקיו המוכרים.

נמצא שהתורה פתחה וסיימה בסיפורים שהם ציוני-דרך לכל אדם: היא פתחה בחטא אדם הראשון בגן העדן שמי שלומד אותו כראוי מבין את דרכה של התמודדות האדם עם החטא, ההתמודדות שמוטלת לפני כל אחד מאתנו; והתורה מסיימת בסיפור סיום חייו של בחיר האנושות, מי שהצליח לממש את תכלית האדם בצורה המושלמת ביותר, בעובדו את הקב"ה כשגופו משמש לו כלי-עזר בלבד ואין לו שום קושי להיפרד ממנו בסיום עבודתו.

יהי רצון שנזכה ללמוד כיצד להתרחק מן החטא, ונדע להשתמש בגופנו רק ככלי שרת לעבודתו יתברך.

מוקדם לחיילי צבא ישראל ומשפחותיהם שמוסרים עצמם וכל היקר להם בעולם הזה על הגנת עמנו וארצנו. תהא משכורתם שלמה בעולם הבא מאת הקב"ה, כשלנו נותר להכיר להם תודה והוקרה עצומה על מעלתם ועל תרומתם. אהובים הם לנו לעד.

גם לא הרגיש צער על פרישתו מן האשה, למרות היותה צדקת, שכן היו לפניו תפקידים חשובים יותר לעשות עבור העם כולו; וכך גם בהסתיים תפקידו בעולם הזה צערו היחיד היה על חוסר יכולתו להגיע אל ארץ ישראל ומעלתה הרוחנית, אבל לא על פרידתו ממנומי הגוף שכבר שנים רבות לא העסיקו אותו.

בדומה לכך מבאר ר' מאיר-שמחה הכהן מדווינסק את אחד המדרשים התמוהים לפסוק המתאר שלא ידע איש את מקום קבורתו של משה (דברים לד, ו). פירושו הפשוט של הפסוק בוודאי נראה כפירושו של הרלב"ג הרש"ר הירש ואחרים, שהמקום הוסתר מחשש שיבואו פשוטי העם ויהפכוהו למקום פולחן כדרכם. הוסיף המדרש ואמר (ספרי לב) דבר נוסף, שמאחר ו"איש" הוא כינויו של משה רבנו בתורה במקומות רבים, מסתבר לומר שכוונת הפסוק שגם הוא בעצמו לא ידע את מקום קבורתו. ר' מאיר-שמחה מסביר שכוונת המדרש לומר שמאחר ונפשו של משה רבנו לא נקשרה רגשית לגופו, בבוא זמנה להיפרד ממנו לא התעניינה במקום שבו נטמן (משך חכמה, וזאת הברכה לד, ו).

העלמת מקום קבורתו של משה העסיקה את המפרשים גם בשל הפירוט שהתורה נתנה לאותו מקום שאינו ידוע: "ויקבור אותו בגי בארץ מואב מול בית פעור..." (דברים לד, ו). מדרש "מאור האפלה" הצביע על קושי נוסף שקיים לכאורה בתיאור שבפסוק זה: כיצד נקבר משה בגיא שהוא מקום נמוך אם מותו היה בהר נבו שאליו עלה מערבות מואב? לכן לדעתו הפסוק כלל לא בא לתאר את המקום

סיומה של התורה מתאר את הסתלקותו של משה רבנו מהעולם הזה. תיאור ייחודי של מי שהצליח להגיע לשיא ההישגים שאדם יכול להגיע אליהם – קרבת ה' בצורה הטובה ביותר שניתן להגיע אליה. גם גופו לא פָּשַׁל כפי שקורה אצל בני אדם רגילים שבהדרגה איבריהם יותר ויותר מתקשים לתפקד ולתת את שירותיהם (כתיאורו המופלא של שלמה המלך בסיום מגילת קהלת). למעשה אצל משה אין מוות רגיל, אלא כפי שביטא זאת הרמב"ם (בהקדמתו לפירוש המשנה, עמ' ג), מותו הוא מוות רק מבחינתנו בכך שנפקד מאיתנו, אולם עבורו נמשכים החיים ואף מתעלים. נפשו אינה דבר גשמי שיאבד באובדן הגוף, ואפילו הצער שיש לאדם רגיל במוותו לא הופיע אצל משה רבנו, שהרי כפי שביאר רס"ג את הצער הזה (הנבחר באמונות ודעות עמ' ריב, והערה 87 של מו"ר הרב קאפח), היסורים המכונים "חיבוט הקבר" נובעים מהקשר שהתפתח בין נפש האדם לחוויות הגוף, וככל שהאדם היה קשור יותר לתאוות הגוף וחוויותיו כך בהגיע הזמן להיפרד מהם הוא מרגיש את צער הפרידה מאהבותיו אלו; אולם אדם שידע שגופו הוא רק כלי לעבודתו לפני הבורא, בהסתיים תפקידו וכשאין לו עוד צורך בכלים אלו מדוע שיצטער על פרידתו מהם? להיפך, אין לו עוד צורך לטלטלם ולהשגיח עליהם.

כך הוא משה רבנו בסיימו את תפקידו בעולם הזה, כפי שלא הרגיש צער בזמן היותו על הר סיני מחסרון האכילה והשתייה כיוון שהיה שקוע בדברים שערכם שווה פי כמה וכמה, כך

קביעת מזוזות וערב עיון לנשים בבית 'הליכות עם ישראל'

"מעבר לתודות ולברכות שהרעיפו עלינו, שהחיינו והגיענו לערב זה, הביעו את רצונם בעוד ערבי עיון כאלו בבית הזה". ואולי בגינה אישית סימן הוא הדבר בזכות נשים נגאלו הליכות עם ישראל.

אחר שפתח בדברים מו"ר, המשיך הרב אביעד אשואל שליט"א בהרצאתו המאלפת, ולאחר מכן סיימה את הערב השחקנית האמנית גב' סיניה בן דור, שבו הצליחה להעביר את הסיפור האישי שלה עם התמודדויות ונסיונות בתחום המקצועי שלה אשר הביאה להכרת ולהאמין בדרך השם, ושהיא גם מאמינה שבגדול הנסיונות וההתמודדויות של הבטחון העם היושב בארץ בתקופה האחרונה בארץ הוא גם אמור להיות חלק מקירוב הגאולה.

בסוף הערב עוד יצאו הנשים עם קבלת שי צנוע על השתתפותם.

בכנס מרשים מאוד וממש מרגש, בלי הרבה פרסומי חוצות ובלי עתונאים, אחר 11 שנה של המתנה בקוצר רוח לרגע המיוחד, "בית הליכות עם ישראל", הבית הגדול עם כל המשמעות, אחר בניה והשקעה מרובה המלווה במאמצים עצומים ובקשיים הנעמדים ללא הרף, ביום שלישי כ"א באלול תשע"ד (16/9/14) נקבעו המזוזות הראשונות לפנות ערב ע"י מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א.

הערב התחיל בסיור ב"בית הליכות" בהדרכת האיש המסור והצנוע ר' עזרא ערוסי הי"ו העומד מאחורי העשייה והבניה בבנין הגדול הזה, ואשר בכל רמ"ח אבריו עושה ימים כלילות עבורו. ר' עזרא סקר ונתן מפה בפני הציבור היכן יהיה ממוקם כל דבר בבית הליכות עם ישראל ולמה מיועדים כל אגפי הבנין, כ-10,000 מ"ר. וכבר בישר במעמד ראש המועצה הדתית קריית אונו מר יואב כהן הי"ו כי המשרדים יהיו הראשונים לאייש המקום ממש בקרוב, ולאט לאט יופעלו שאר האגפים.

האירוע הראשון ב"בית הליכות עם ישראל" נפתח בערב עיון לנשים בנושא: "גאולת הנפש וגאולת הגוף" ע"י ארגון "אשת חיל", בראשותה של אשת מלך הרבנית שרה ערוסי מנב"ת, אשר מזה כשני עשורים הקימה ארגון זה, אם בחוגי בית ואם במתנסים ואולמות, כך שהיה נודד בפעילותו, אף מעיר לעיר. ואכן כ-80 נשים שבאו מרחבי הארץ, ונהנו פה אחד מערב עשיר זה בדובריו, וכדברי הרבנית שתחי'

לכל קוראי העלון וכל בית ישראל: תבושרו במחילה וסליחה וכפרה

שו"ת בעניין ר"ה ועירוב תבשילין

ש: בראש השנה הבעל"ט לטובה ישנה הלכה נפוצה ברבים, בעקבות השו"ע, וכך גם נכתב בלוח שנה של "הליכות עם ישראל", כי יש להיזהר ולא להכין מיר"ט אחד לחברו (בעקבות הגמ' ביצה יז). אך מפתחחתי ברבנו לא מצאתי דין זה, ולא ראיתי גם הערה של מארי בעניין. יורני מו"ר הדין על פי רבנו, האם פסק דין זה או לא, ולמה.

ת: כך היא ההוראה של מארי ז"ל. אף ששני ימי ר"ה הם יומא אריכתא לעניין הקדושה, שהיא קדושה אחת, אבל זאת רק לחומרא לא לקולא. כגון ביצה שנולדה בראשון, אסורה גם בשני. והראיה שימי ר"ה הם גם כשני ימים, קידוש בליל שני עם שהייתי.

ש: אם אדם בישל מערב החז את האוכל לשבת, האם צריך עירוב תבשילין, וא"כ האם יבדק עליו?

ת: יש צורך שיעשה עירובי תבשילין. "לא בלי ברכה. לעני"ל לא חילקו, כי אין האדם יודע את היקף צרכיו לר"ט. כי יש צרכים מתחדשים, ואפשר שגם מה שהכין מעיר"ט יאבד או יתקלקל.

בענייני יום הכיפורים

ש: אשתי בהריון מתקדם (תאריך הלידה המשוער היה לפני יומיים). הבנתי שהיא תצום כרגיל בצום.

1. באיזו מצבים מותר לה לשתות ולאכול, וכיצד?

2. במקרה שחולים צירים בצום, האם היא יכולה לאכול ולשתות בכל מקרה כדי שתתחזק לקראת הלידה?

3. במקרה שאשתי תלד לפני הצום, האם בימי האיפוס בבית החולים שבהם היא תהיה חלשה היא תוכל לאכול כרגיל?

ת: 1. אם הגיע כבר זמן הלידה, נראה שטוב לצום, כי הצום מזורז את הלידה. אבל צריך לשאול את הרופא, ואח"כ את הרב. אם הרופא יורה שאסור לצום, אפילו בגלל הוולד, תוכלי לשתות 40 סמ"ק מים כל 10 דקות. רצוי שהמים יהיו קצת מרים.

2. אם התחילה הלידה, מותר לילדת לשתות ולאכול בלי הגבלה. לידה היא צירים ושתיתת דם, מה שנקרא "פתחה".

3. בשלושת הימים הראשונים היא אוכלת ושותה כרגיל, ומשלושה עד שבעה, אם היא דורשת לאכול או לשתות מותר לה, וכל שכן כשרופא מורה זאת.

ש: לכאורה חולה מסוכן ביו"כ, חובה עליו לעשות קידוש לפני אכילתו ביד"כ שחל בשבת. כי הסיבה שאין אנו מקדשים על כוס למרות שזו שבת, כי טכנית איננו יכולים, אבל החיוב עצמו רובץ עלינו. האם נכונים הדברים?

ת: אין ביוה"כ קידוש, מסוג קידוש שעל הכוס, גם לא לחולה מסוכן שאכל ביוה"כ, כי מהותו של יום הכיפורים מן התורה, הוא יום עינוי הנפש, ולא תרבה תורה ביום זה לשום יהודי ע"י קידוש על הכוס, אלא די בקידוש מסוג קדושת היום בתפילה.

ש: לא מצאתי שיש איסור ללעוס משהו בצום (ראיתי משהו על הכוסט זנגביל לגבי יוה"כ, ושם פסק רבנו פסור אבל אסור) שאינו ס"ב או כפור. האם מותר

ללעוס מסטיק בצום גדליה וכד'? הלא אין בזה שום שיעור אכילה וכ'. והיכן נאסר טעם?

ת: ביוה"כ חצי שיעור אסור מן התורה. ולכן הלועס מסטיק שיש בו טעם מתוק, הרי עבר על איסור בגלל הטעם. ולכן נאסר בשו"ע (או"ח, תריב, ו) לטעום ולפלוט. ואפילו הלועס עצי בשמים (מ"ב, שם, סק"ח). אבל הלועס מסטיק שכבר אין בו טעם, ושימושיו הוא בעיקרום שהוא עושה לחיכו ולשיניו, נראה שמותר אפילו ביוה"כ. ורק משום מראית עין יש לאסור.

לגבי צום גדליה, אף שהוא מדרבנן, אין להתיר ללעוס מסטיק שיש בו טעם ונהנה מטעמו. ויש להתיר לטעום ולפלוט, כשיש צורך גדול בדבר, כגון לבשל לצורך הבריאים או לצורך הסעודה שלאחר הצום.

ש: א. איך מסתדר עונג שבת עם הצום? ואיך מתוודים על חטאים בשבת קודש (פסוק והוא רחום וכו')? הרגשתי כאילו אני מחלל שבת...

ב. יום הכיפורים הוא שבת שבתון, זה אומר שהוא יותר גדול או קטן?

ג. האם כשמגיעים הבייתה צריכים לומר "שלום עליכם"?

ד. האם מבידלים ללא בשמים?

ה. אצלנו בבית הכנסת עשו התרת נדרים (כל נדרי) בערך בשנה 19. האם אין בעיה להחזיר נדרים בשבת? האם תקיעת השופר ביוה"כ פ"ק היא זכר ליובב? הבנתי שהשנה (תשס"ה) לפי הראב"ד זו שנת יובל. וראיתי קרי בלילה, זו שנה שנייה שזה קורה. האם זה מסמל משהו?

ת: א. יוה"כ זמנו קבוע, והרי הוא כמילה ביום השמיני בשבת. וקרבן פסח בארבעה עשר בניסן שחל בשבת, ובעבודת הקרבנות במקדש בשבת.

ב. בעניין זה אין עוררין שקדושת שבת חמורה יותר מקדושת יוה"כ. ושבט שבתון האמור לעניין יוה"כ, דרשו חז"ל בספר שבת קודש (לענין אכילה ושתיה, שבתון לענין רחיצה וסיכה וכו').

ג. כל אחד לפי מנהג אבותיו.

ד. נחלקו הפוסקים אם מברכים על הבשמים במוצ"ש שהוא מוצאי יוה"כ. רבינו סתם ולא פירש. דעתי היא שאין לבדוק, כי יוה"כ דחה לחלוטין את האופי של שבת, כאמור בסעיף ב, בין לגבי תעניות בין לגבי וידוים ונפילת פנים, ותחינות וכו'.

ה. יש שהקפידו ואמרו לפני השקיעה, אך יהודי תימן לא הקפידו.

ו. תקיעה זו היא מנהג. "לא שהוא זכר ליובל. ו"א כדי לערבב השטן שהיה כבוש כל יוה"כ, ובמוצאי יום הכיפורים הוא חוזר וניער וכו' יש לערבבו.

ז. לא מסמל שום דבר. זה מאותת שצריך להזדכך ממראות אסורים ומהרהורים אסורים, ואולי גם ממאכלות שמרבים הפרשה כזו.

אכילת שקשוקה ורסק פירות בשמיטה

ש: בשאלה ותשובה שפורסמה במורשת מיום כ"ו בתשרי התשס"ח מארי אסר להכין שקשוקה מפני שלא רבים אוכלים אותה. ואני שואל, איך ניתן לומר זאת, או שמא בשבע השנים האחרונות המציאות השתנתה בגלל כמה דברים חשובים.

1. בכל חנות וסופר יש היום כמה חבורות שהוציאו לשוק שימורים שהם "בסיס להכנת שקשוקה", קרי: רסק

עגבניות מיוחד ומתובל הכולל עגבניות מרוסקות (לא מרקחת) להכנת שקשוקה, או יותר נכון לקיצור הדרך להכנת שקשוקה.

2. בכל מסעדה היום השקשוקה מופיעה כמנה מוכבדת בארוחות בוקר, וכן בבתי מלון. אם כן, נראה שהשקשוקה הפכה להיות מאכל נפוץ מאוד, ועל כן, מה דינה בשמיטה, משום שהעגבניות רואים בעליל שנאכלת בין חיה בין מבושלת.

3. שאלה דומה, לגבי "פרי שייק" היינו ריסוק פירות בבלנדר והפיכת הפרי למשקה. דווקא על דוכנים בחצרות הערים קיימים "משקה טבעי" זה של פירות, ובעליהם מכניסים את הפירות לבלנדר על פי דרישת הקוקו, ומכניסים פירות מכל טוב, בננות, תמרים, רימונים, גרסים, מנגו, מלון, אבטיח, אננס ועוד ועוד לפי טעמו של כל איש ואיש. וכך כמובן, משקים (לא טבעיים) בטעמים שונים, הכיזד ניתן לומר שזהו לא שימוש של פרי?

ואני לוקח את דבריו של מארי יוסף וצ"ל בנוגע לאכילת קליפי תפוזים, שרק במקומו היה נפוץ, ואילו בזמננו, בכל העולם כולו אוכלים פרי שייק, שהוא רסק פירות.

ת: 1-2. לפי תיאורין ניתן להתיר היום את השקשוקה בשמיטה, אם העגבניות אינן אסורות באיסור ספיחין.

3. איני יודע אם זה בשימוש של רוב בני אדם, ברמה ובהיקף כמו השקשוקה. במלים אחרות, אין זה בבחינת שווה לכל נפש.

תבשיל בשר שאינו חלוט ; ירקות ופירות בשביעת

ש: 1. מה הדין בתבשיל עם בשר כשלא חלוט את הבשר קודם, האם נאסר כל התבשיל? האם מותר להשתמש ברוטב למאכל אחר?

2. כיצד ניתן לקנות ירקות בחודשים הראשונים של שנת השמיטה, חוג מיבוא או מיבול ממקומות מיוחדים (עירבה...)? שהם לא מצויים כל כך בימינו? כי רוב המקומות מקיילין בספיחין כר"ש ולא כהרמב"ם. האם יש מקומות שחרב יכול להמליץ עליהם שאינם ידועים לנו כלל?

ת: 1. כל מקרה צריך לשאול רב, כי בדיעבד, ייתכן שניתן להתיר, כשיש פי ששים כנגד הדם, המשוער, שנבלע בתבשיל.

2. אכן אוצר ב"ד רוב גופי ההכשר סומכים על הר"ש, שמתיר ירקות שנלקטו בתחילת שביעת. רבינו אינו מסכים לשיטה זו. ולכן לפי רבינו מוה"ר: א. יבולי דרום הערבה. ב. יבולים משטחים שכבשו עולי מצרים ולא החזיקו עולי בגל. ג. מצעים מנותקים.

ש: להורי יש יבול ואני סמוך על שולחנם. לרוב, כל הפירות בגינה נאכלים על ידינו ואני מעשר להם. הורי דתיים, אך איך אומר? לא שומרים חומרות. ואני חושש לגבי שנת השביעית הבאה עלינו לטובה, כי אם אומר להם להפקיר או לפחות לא לאכול את הפירות, ודאי שאתקל בקשיים, בלשון המעטה. חשבתי לומר להם שאפצה אותם כספית ושייתנו לי את הפירות. ואיך הרב מציע שאומר להם? באם אציע להם פיצוי כספי, האם אוכל לעשות זאת ממעשרות? ברוך תהיה ולעולם תחיה.

לכו אל יוסף, אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ

יורנו כת"ר מה הנכון בזה לדעת [תשובה] מהר"ץ.

כבוד ר' ספיר ז"ל
הנוסח הנכון במהרי"ץ "ואמר" וכו' בכל כ"י תימן העתיקים. בשירת האזינו יש לכתוב את השורות הארוכות כפי שהם. ואין לצמצם את הארוכות ואין להאריך את הקצרות, כי יש דוש על זה, על איך שחטאו ישראל הניח להם הקב"ה קרש הצלה לכל יתגלגלו מטה מטה.

ועוד שאלה אחת. בענין כתיבת שירת האזינו (לבד משלש השיטות הבולטות לפי מנהגו) האם יש ענין לסיים השיטות בשורה ועי"ז למשוך הכתב ולצמצמו או שיש לכתוב כתיבה רגילה. וכן בעשרת בני המן.

יוס ששי ערב חג הסוכות תשנ"ז
לכבוד הרב יוסף קאפח נ"ר
שלום וברכה,

ואסיים בברכת תורה לשנים רבות ומועדים טובים
ספיר בן יחיאל משה.

קוראים נוספים המעוניינים לפרסם תשובות לזיכוי הרבים, מאת מו"ר הגאון רבי יוסף קאפח זצ"ל מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 054-2443930 או בדוא"ל: orhalichot@gmail.com

לוח שנה תשע"ה של מוסדות "הליכות עם ישראל" בנושאות מו"ר הר"ג רצון ערוסי שליט"א כולל הלכות ומנהגי עדת תימן - יצא לציבור הרחב! הרימו ותומכם למוסדות העמותה ותבורו מפי עליון. בתרומה זו הנכם שותפים מלאים להחזקת לומדי התורה ולהרמת קרן משפט התורה. עלות לוח: 15 ₪

אור ההליכות
הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה
ר' הרב שלום יצחק הלוי 4 קריית אונו ת.ד. 211, 55100
עורך ראשי: יוסף פרחי
עורכי משנה: אריאל פרחי, שמואל חמדי
חברי המערכת: הרב צפניה ערוסי, אבי חמדי, אביעד רחצבי, ישראל רוב
טל': 03-5340819 פקס': 03-5343658
דוא"ל: orhalichot@gmail.com
מספר המערכת של העלון בספרייה הלאומית: 2789255
כתובת לתרומות להמשך הפצת העלון: ת.ד. 5042 נתניה